

Офшори як інструмент колонізації України: механізми боргового імперіалізму та роль компрадорських еліт

Микола СЕНЧЕНКО Київ, 2026

1. Вступ

У сучасному світі фінансова глобалізація створила паралельну систему влади, де видимі національні еліти часто виступають лише фасадом для транснаціональних інтересів. Офшорні юрисдикції — БВО, Кіпр, City of London та інші — стали ключовим інструментом цієї системи, дозволяючи виводити капітали, уникати оподаткування та контролювати економіку суверенних держав. Для України, яка після 1991 року пережила масову приватизацію та інтеграцію в глобальні фінансові потоки, офшори перетворилися на механізм колонізації: компрадорські олігархи, діючи як місцева агентура, викачують національне багатство, перетворюючи країну на ресурсного донора та боргового в'язня.

Ця стаття аналізує роль офшорів у контексті венеціансько-британської моделі олігархічного панування, спираючись на розслідування ICIJ (Pandora Papers), дані МВФ та економічні дослідження. Метою є розкриття механізмів, що підривають суверенітет, та обґрунтування необхідності Україноцентризму як відповіді.

2. Історичні корені офшорної системи та її зв'язок з олігархічними традиціями

Офшорні юрисдикції кореняться в середньовічних практиках лихварства та торговельних монополій Венеціанської республіки. Родинні *fondi* венеціанських сімей (Contarini, Mocenigo та ін.) забезпечували збереження капіталу поза межами національного контролю. Ця модель еволюціонувала через Британську імперію: City of London став «державою в державі», а колоніальні компанії (на кшталт Ост-Індської) використовували подібні схеми для експлуатації територій.

У XX–XXI століттях офшори розвинулися в глобальну мережу (BVI, Кіпр, Панама, Сейшели), яка обслуговує транснаціональний капітал. За оцінками, через офшори проходить трильйони доларів, виведених з країн, що розвиваються. Для пострадянських держав, зокрема України, ця система стала інструментом приватизації державних активів і виведення прибутків.

3. Механізми використання офшорів у колонізації

Офшори виконують кілька ключових функцій:

– *Виведення капіталу та ухилення від податків*: Олігархи створюють вертикально інтегровані холдинги, де прибутки перекачуються через трансфертне ціноутворення до офшорних компаній. Це дозволяє уникати оподаткування в Україні та реінвестувати кошти як «іноземні інвестиції».

– *Контроль активів і приватизація*: Під час приватизації 1990-х–2000-х офшорні структури приховували реальних власників, дозволяючи компрадорам захоплювати стратегічні підприємства (металургія, енергетика, медіа).

– *Борговий імперіалізм*: Виведені кошти часто повертаються як кредити від МВФ, Світового банку чи приватних інвесторів під умови «реформ», що руйнують національну економіку. City of London діє як сучасний *fondo*, координуючи потоки.

– *Політичний вплив*: Офшорні багатства фінансують медіа, політичні проекти та «приватні армії», забезпечуючи лояльність еліт.

Ці механізми нагадують класичну колоніальну модель: ресурси викачуються, а борги накладаються на населення.

4. Застосування до України: олігархи-компрадорес як агентура

Українські олігархи (Рінат Ахметов, Ігор Коломойський, Віктор Пінчук та інші) стали типовими компрадорами. Їхні активи значною мірою зареєстровані в офшорах: БВО, Кіпр, Лондон. За даними розслідувань, понад 60% активів великих бізнесменів контролюється через іноземні юрисдикції.

Pandora Papers виявили зв'язки українських лідерів і олігархів з офшорними структурами, включаючи компанії, що приховують власність на нерухомість і активи. Це дозволяє впливати на політику, блокувати реформи та підтримувати залежність від зовнішніх кредиторів.

5. Сучасні прояви (після 1991, Майдан, війна)

Після 1991 року приватизація призвела до концентрації багатства. Майдан 2014-го та повномасштабне вторгнення 2022-го посилили процес: борг України зріс, державний борг перевищив 100% ВВП, з прогнозом до 122,6% у 2026 році. МВФ надає програми під умови, що посилюють залежність.

Офшори продовжують функціонувати: компанії Ахметова, Пінчука та Коломойського використовують їх для оптимізації, навіть під час війни. Іноземні інвестиції часто є «круговими» — виведеними раніше коштами. Це блокує деолігархізацію та відновлення.

6. Висновки та перспективи

Офшори — це сучасна форма колонізації, що продовжує венеціансько-британську традицію через компрадорські еліти. Вони викачують ресурси, нав'язують боргову залежність і підривають суверенітет. Розрив цієї пастки можливий лише через **Україноцентризм**: реформу податкового законодавства, деофшоризацію, посилення контролю за капіталом, націоналізацію стратегічних активів (де доцільно) та пріоритет національних інтересів у всіх рішеннях.

Перспективи: створення національного цифрового реєстру бенефіціарів, боротьба з трансфертним ціноутворенням, розвиток власної фінансової системи та освіта суспільства щодо цих механізмів. Лише сильна, суверенна держава, орієнтована на український народ, зможе перетворити багатство нації на інструмент розвитку, а не колоніальної експлуатації.

Бібліографія.

1. LaRouche, Lyndon H. Venice's War Against Western Civilization. Fidelio Magazine, 1995.
2. ICIJ. Pandora Papers. 2021. URL: <https://www.icij.org> (дата звернення: 10.06.2026).
3. Shumska S. Ukraine's financial wealth in the offshore countries... 2016.
4. IMF. Ukraine: Staff Report... 2026. URL: <https://www.imf.org>.
5. Arxiv. Ukrainian-style oligarchic economies... 2025.
6. Сенченко М. Попередні роботи з параролітики та боргового імперіалізму (Київ, 2022–2025).